

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 1.049 din 25 noiembrie 2005

HOTĂRÂREA
din 28 aprilie 2005, definitivă la 28 iulie 2005,
în Cauza Albina împotriva României
(Cererea nr. 57.808/00)

În cauza Albina împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnul B.M. Zupandc, președinte, domnii L. Caflisch, C. Bîrsan, doamnele M. Tsatsa-Nikolovska, R. Jaeger, domnii E. Myjer, David Thor Bjorgvinsson, judecători, și domnul V. Berger, grefier de secție,

după ce a deliberat în Camera de consiliu la data de 31 martie 2005, pronunță hotărârea următoare:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 57.808/00, introdusă împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, domnul Mircea Alexandru Albina (*reclamantul*), a sesizat Curtea la data de 5 februarie 2000 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul guvernamental doamna Roxana Rizoiu.

3. Reclamantul se plânge, sub aspectul art. 6 alin. 1 din Convenție, de caracterul inechitabil al procedurii de revendicare a unui imobil, încheiată prin Hotărârea definitivă a Curții de Apel Galați din 8 septembrie 1999. Pe de altă parte, reclamantul consideră că modul de finalizare al acestei proceduri reprezintă o încălcare a dreptului privind respectarea bunurilor sale, în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție.

4. Cererea a fost repartizată Secției a II-a a Curții [conform art. 52 alin. (1) din Regulament]. În cadrul acestei secții camera desemnată să examineze cererea (conform art. 27 alin. 1 din Convenție) a fost constituită potrivit art. 26 alin. (1) din Regulament.

5. Prin Decizia din 3 februarie 2004, Camera a declarat cererea admisibilă.

6. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații scrise cu privire la temeinicia cauzei [conform art. 59 alin. (1) din Regulament]. Fiecare dintre părți a prezentat comentarii cu privire la observațiile celeilalte.

7. La data de 1 noiembrie 2004, Curtea a modificat structura secțiilor sale [art. 25 alin. (1) din Regulament]. Cererea a fost repartizată Secției a III-a a Curții, reorganizată astfel [art. 52 alin. (1) din Regulament].

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

8. Reclamantul s-a născut în 1935 și are domiciliul în București.

1. Acțiunea în despăgubire, formulată în baza Legii nr. 112/1995

9. În 1996, reclamantul a solicitat Comisiei pentru aplicarea Legii nr. 112/1995 (*Comisia*) despăgubiri pentru un imobil naționalizat în baza Decretului nr. 92/1950, care aparținuse părinților săi, el fiind singurul lor moștenitor.

10. Printr-o decizie din 16 aprilie 1998, Comisia a admis parțial cererea sa, acordându-i despăgubiri pentru o parte a imobilului respectiv, mai precis pentru un teren de 441,80 metri pătrați și pentru construcția de pe acest teren.

Cu privire la restul imobilului, alcătuit din 346,70 metri pătrați și din construcția de pe acest teren, Comisia a hotărât că acesta nu putea să facă obiectul unor despăgubiri, apreciind, prin propriul raport de expertiză, că respectivul imobil era un local comercial, măsurile reparatorii prevăzute de Legea nr. 112/1995 nefiindu-i astfel aplicabile. Întemeindu-se pe art. 1 din Legea nr. 112/1995, astfel cum a fost acesta completat și modificat prin art. 1 și 3 din hotărârile Guvernului nr. 20/1996 și nr. 11/1997, Comisia a sugerat reclamantului să introducă o acțiune în revendicare în baza dreptului comun.

11. Cu toate că era supusă căilor de atac, decizia nu a fost contestată de reclamant, devenind astfel definitivă.

2. Acțiunea în revendicare imobiliară pentru partea din imobil cu destinație comercială

12. În 1998, reclamantul a introdus o acțiune în revendicare, la Judecătoria Brăila, împotriva Consiliului local, a Direcției de administrare a piețelor și târgurilor, precum și a Direcției serviciilor publice Brăila, având drept obiect partea din imobil pentru care comisia respinsese cererea sa de despăgubiri.

Reclamantul a susținut că această parte a bunului fusese naționalizată în mod ilegal, având în vedere că era spațiu cu destinație comercială la data naționalizării și că, mai mult, tatăl și mama erau excluși de la aplicarea acestei măsuri, fiind funcționar, respectiv casnică. Reclamantul își întemeia acțiunea pe art. 1 din Legea nr. 112/1995, modificată și completată de art. 1 și 3 din hotărârile Guvernului nr. 20/1996 și nr. 11/1997.

13. Printr-o hotărâre din 24 februarie 1999, judecătoria i-a admis acțiunea. Instanța a constatat mai întâi că reclamantul și-a dovedit calitatea de moștenitor al foștilor proprietari ai imobilului în litigiu și că acesta fusese un spațiu comercial la momentul naționalizării, așa cum reieșea dintr-un act dotal transcris la 22 ianuarie 1930 la Tribunalul Brăila, cu ocazia căsătoriei părinților săi.

Instanța a mai constatat că prin Decizia sa din 16 aprilie 1998 Comisia apreciasse că măsurile reparatorii prevăzute de Legea nr. 112/1995 nu erau aplicabile acestei părți din imobil, având în vedere că servea drept spațiu comercial la data naționalizării. În sfârșit, instanța a apreciat că naționalizarea părții din imobil revendicate de reclamant era nelegală, având în vedere destinația imobilului la momentul naționalizării, precum și faptul că tatăl reclamantului era la acel moment funcționar, calitatea care îl excepta de la orice măsură de naționalizare, conform art. 2 din Decretul nr. 92/1950.

14. Pârâții au formulat apel împotriva acestei sentințe.

15. La 22 iunie 1999, Tribunalul Brăila a admis apelul și a respins acțiunea reclamantului, pe motivul că ansamblul imobilului al cărui moștenitor era - și nu doar o parte din imobil, conform aprecierii făcute în absența mijloacelor de probă de către comisie și de către judecătoria - a fost legal naționalizat. În aceste condiții, reclamantul ar fi putut beneficia, în baza Legii nr. 112/1995, de o indemnizație incluzând partea din imobil revendicată. Cu privire la acest aspect, tribunalul a susținut că reclamantul ar fi trebuit să atace decizia comisiei, prin care i s-a respins cererea de despăgubiri pentru întregul imobil.

16. Reclamantul și Direcția de administrare a piețelor și târgurilor Brăila au introdus recurs împotriva acestei soluții. Astfel, reclamantul a susținut că pentru partea din imobil revendicată nu a beneficiat de nici o despăgubire, Legea nr. 112/1995 nepermițând decât proprietarilor imobilelor legal naționalizate să solicite restituirea în natură sau acordarea unei despăgubiri. Or, naționalizarea părții din imobil fusese ilegală, având în vedere că la acel moment spațiul avea destinație comercială.

Direcția de administrare a piețelor și târgurilor Brăila a invocat faptul că tribunalul nu a dispus ca reclamantul să-i plătească cheltuielile pentru expertiză pe care le-a suportat în procedura în fond.

17. Prin Decizia sa din 8 septembrie 1999, Curtea de Apel Galați a rezumat mai întâi soluțiile adoptate în speță de către instanțele anterioare, precum și motivele reținute de către acestea. Instanța a respins recursul formulat de către Direcția de administrare a piețelor și târgurilor, apreciind că aceasta era obligată să plătească cheltuielile cu expertiza, având în vedere că această probă fusese administrată la cererea sa.

18. Cu privire la recursul introdus de către reclamant, Curtea de apel l-a respins ca fiind vădit neîntemeiat, fără a răspunde motivelor prezentate de reclamant (paragraful 16).

19. Această decizie era definitivă și irevocabilă, neputând fi atacată prin căile de recurs ordinare.

3. Acțiunea în restituire a părții din imobil cu destinație comercială, formulată în baza Legii nr. 10/2001

20. La 1 august 2001, după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, reclamantul a transmis Consiliului Local Brăila o cerere de restituire în natură a părții din imobil pentru care Comisia i-a refuzat acordarea de despăgubiri la 16 aprilie 1998, mai precis pentru terenul de 346,70 metri pătrați și pentru construcția aflată pe acest teren (paragraful 10).

21. Printr-o hotărâre executorie din 25 februarie 2002, completată la 31 mai 2002, primarul orașului Brăila a admis parțial cererea și a dispus restituirea în natură a terenurilor și a construcțiilor aflate pe acest teren, bunuri care erau deținute de către primărie. Reclamantul a intrat în posesia unei părți din aceste bunuri la 22 iulie 2002.

22. Reclamantul a indicat că un teren de 180 metri pătrați și o construcție servind drept depozit, care fuseseră deținute de către Societatea Comercială M., nu îi fuseseră restituite. Conform precizărilor sale, aceste bunuri reprezentau în jur de 65% din partea de imobil pentru care comisia a refuzat la 16 aprilie 1998 acordarea unei indemnizații.

4. Acțiunea în revendicare pentru partea nerestituită din imobil, formulată împotriva Societății Comerciale M.

23. La 13 septembrie 2002, reclamantul a formulat în fața Judecătoriei Brăila o acțiune împotriva Societății Comerciale M., prin care revendica terenul de 180 metri pătrați și depozitul aflat pe acest teren, deținute de această societate (paragraful 22). La o dată neprecizată, Societatea Comercială M. a solicitat introducerea în cauză a Ministerului Finanțelor Publice, pentru ca acesta să îi acorde despăgubiri în cazul în care acțiunea reclamantului ar fi fost admisă. Societatea a susținut în instanța că obținuse imobilul litigios printr-un proces de privatizare a fostelor societăți de stat, reorganizate în regii autonome și în societăți comerciale, în virtutea Legii nr. 15/1990. Astfel, societatea a precizat că statul - care în schimbul acțiunilor îi cedase bunuri, printre care și imobilul revendicat de către reclamant - era ținut să o despăgubească în caz de evicțiune.

24. În fața judecătoriei Brăila au avut loc numeroase ședințe, în 2002, 2003 și 2004. La 19 februarie 2004, aceasta și-a declinat competența în favoarea Tribunalului Brăila. Din elementele de care dispune Curtea rezultă că această procedură este în continuare pe rolul tribunalului.

II. Dreptul intern aplicabil

Dispozițiile de drept intern aplicabil sunt următoarele:

1. Decretul privind naționalizarea nr. 92/1950

Articolul II

„Imobilele muncitorilor, ale funcționarilor, ale micilor meșteșugari, ale intelectualilor și ale pensionarilor nu sunt obiectul prezentului decret și nu vor fi naționalizate.”

2. Legea nr. 112/1995 privind reglementarea situației juridice a imobilelor cu destinația de locuință, trecute în proprietatea statului (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995).

Articolul 1

„Foștii proprietari - persoane fizice - ai imobilelor cu destinația de locuințe, trecute ca atare în proprietatea statului sau a altor persoane juridice, după 6 martie 1945, cu titlu, și care se aflau în posesia statului sau a altor persoane juridice la data de 22 decembrie 1989, beneficiază de măsurile reparatorii prevăzute de prezenta lege. ”

3. Hotărârea Guvernului nr. 20/1996 pentru stabilirea Normelor metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 23 ianuarie 1996)

Articolul 1

„(1) Beneficiază de măsurile reparatorii prevăzute de Legea nr. 112/1995 numai foștii proprietari, persoane fizice, ai imobilelor cu destinația de locuințe, trecute ca atare în proprietatea statului sau a altor persoane juridice, după 6 martie 1945, cu titlu, (...), precum și moștenitorii acestora (...).

(2) Imobilele cu destinația de locuințe trecute ca atare în proprietatea statului, cu titlu, sunt acele imobile care au fost preluate ca locuințe în proprietatea statului în baza unei prevederi legale în vigoare la data respectivă, cum ar fi: Decretul nr. 92/1950 (...). ”

4. Hotărârea Guvernului nr. 11/1997 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 4 februarie 1997)

Articolul 3

„Articolul 1 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins:

(4) Locuințele care au fost preluate de stat cu nerespectarea prevederilor legale în vigoare la data respectivă sau care au intrat în posesia acestuia în condițiile inexistenței unei reglementări legale care să reprezinte temeiul juridic al constituirii dreptului de proprietate al statului sunt considerate ca fiind trecute fără titlu în posesia acestuia și nu intră sub incidența Legii nr. 112/1995.

(5) Imobilele care nu intră sub incidența Legii nr. 112/1995 și pentru care nu există titlu valabil constituit în favoarea statului pot face obiectul cererilor de restituire sau de acordare a despăgubirilor, formulate de persoanele îndreptățite pe cale judecătorească, potrivit dreptului comun. ”

5. Legea nr. 10 din 14 februarie 2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv de către stat între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989

Articolul 1

„(1) Imobilele preluate în mod abuziv de către stat, de organizațiile cooperatiste sau de orice alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, precum și cele preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și nerestituite se restituie, de regulă în natură, în condițiile prezentei legi.

(2) În cazurile în care restituirea în natură nu este posibilă se vor stabili măsuri reparatorii prin echivalent. Măsurile reparatorii prin echivalent vor consta în compensare cu alte bunuri ori servicii oferite în echivalent de deținător, cu acordul persoanei îndreptățite, în acordare de acțiuni la societăți comerciale tranzacționate pe piața de capital, de titluri de valoare nominală folosite exclusiv în procesul de privatizare sau de despăgubiri bănești.”

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 alin. 1 din Convenție

26. Reclamantul susține că acțiunea sa în revendicare imobiliară, finalizată prin Hotărârea Curții de Apel Galați din 8 septembrie 1999, nu a fost examinată în mod echitabil, astfel cum cere art. 6 din Convenție, ale cărui dispoziții pertinente prevăd următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...), de către o instanță independent și imparțial (...) care va hotărî (...) asupra drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...).”

27. Guvernul susține că nu există nici un motiv de îndoială că deciziile instanțelor judecătorești interne în procedura de revendicare imobiliară nu au fost conforme dispozițiilor dreptului intern. Guvernul reamintește că, pentru a stabili dacă exigențele art. 6.1 au fost respectate, este necesar să fie luat în considerare ansamblul procedurii și că această dispoziție nu trebuie interpretată ca solicitând instanțelor judecătorești un răspuns detaliat fiecărui argument invocat de către părți (Hotărârea *Ruiz Torija și Hiro Balani împotriva Spaniei*, din 9 decembrie 1994, seria A, nr. 303-A și B, p. 12, paragraful 29 și paginile 29-30, precum și Hotărârea *Higgins și alții împotriva Franței*, din 19 februarie 1998, Culegerea de hotărâri și decizii 1998-I, p. 60, paragraful 42). Guvernul apreciază faptul că Hotărârea din 8 septembrie 1999 nu a furnizat un răspuns explicit tuturor susținerilor reclamantului nu înseamnă că cererea acestuia a fost examinată într-un mod neechitabil, Curtea de apel întemeindu-se pe anumite argumente.

28. Guvernul mai consideră de asemenea că motivele pentru care Curtea de apel a respins recursul reclamantului se regăsesc în hotărârea definitivă anterior menționată, examinată în ansamblul ei. În sfârșit, Guvernul susține că reclamantul a intrat în posesia bunului litigios, urmând indicațiile instanțelor judecătorești interne cu privire la continuarea procedurii administrative de restituire.

29. Reclamantul nu este de acord cu teza susținută de Guvern. Reclamantul susține că instanțele care au examinat cererea în apel și în recurs - formulate împotriva hotărârii primei instanțe -, prin care obținuse câștig de cauză, nu au luat în considerare mijloacele de probă prin care se stabilise că imobilul revendicat fusese naționalizat ilegal. Reclamantul subliniază că motivele pe care și-a întemeiat Curtea de apel respingerea recursului nu sunt deloc succinte sau concise, așa cum susține Guvernul, ci sunt pur și simplu absente. Reclamantul mai arată că, în ciuda procedurii administrative inițiate în urma Hotărârii definitive din 8 septembrie 1999, nu a intrat încă în posesia întregului său bun.

30. Curtea reamintește că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6.1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Hotărârea Artico împotriva Italiei*, din 13 mai 1980, seria A, nr. 37, p. 16, paragraful 33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real „ascultate”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina „instanței” obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța [*Hotărârea Perez împotriva Franței* (GC), Cererea nr. 47.287/99, paragraful 80, CEDH 2004-I, și *Hotărârea Van der Hurk împotriva Olandei*, din 19 aprilie 1994, seria A, nr. 288, p. 19, paragraful 59].

31. În speță, Curtea observă că în apel Tribunalul Brăila a respins acțiunea reclamantului, motivând că întregul imobil pe care îl moștenise intrase în mod legal în patrimoniul statului, fără însă să analizeze, spre deosebire de judecătorie, probele depuse la dosar de către reclamant sau să respingă motivat, dacă era cazul, pe cele pe care le-ar fi apreciat drept nepertinente.

32. Este evident că în general nu este în sarcina Curții să se pronunțe asupra erorilor de fapt sau de drept care ar fi fost comise de către o instanță internă [a se vedea printre altele *Hotărârea Garcia Ruiz împotriva Spaniei* (GC), Cererea nr. 30.544/96, paragraful 28, CEDH 1999-I], interpretarea legislației revenind în primul rând autorităților interne, mai ales instanțelor judecătorești (*Hotărârea Perez*, precitată, paragraful 82; *Hotărârea Coeme și alții împotriva Belgiei*, cererile nr. 32.492/96, nr. 32.547/96, nr. 32.548/96, nr. 33.209/96 și nr. 33.210/96, paragraful 115, CEDH 2000-VII). În cauza de față, cel mai frapant este faptul că în apel Tribunalul Brăila a reproșat reclamantului că nu a atacat decizia Comisiei, prin care aceasta refuzase să îi acorde despăgubiri în baza Legii nr. 112/1995. Fiind vorba de un spațiu cu destinație comercială, așa cum reieșea din raportul de expertiză tehnică al Comisiei, orice solicitare de despăgubiri prezentată de o persoană interesată pare sortită de la început eșecului, având în vedere că măsurile reparatorii prevăzute de lege privesc exclusiv imobile cu destinația de locuință ieșite legal din patrimoniul unei persoane (paragraful 25).

33. Mai mult, Curtea de Apel Galați nu a răspuns în nici un fel argumentelor reclamantului în recurs, în care acesta făcea referire la nelegalitatea naționalizării și deci la imposibilitatea de a beneficia de o reparație pecuniară în baza Legii nr. 112/1995. Dacă într-adevăr obligația pe care o impune art. 6 paragraful 1 instanțelor naționale de a-și motiva

deciziile nu presupune existența unui răspuns detaliat la fiecare argument (Hotărârea *Perez*, precitată, paragraful 81; Hotărârea *Van der Hurk*, precitată, p. 20, paragraful 61; Hotărârea *Ruiz Torija*, precitată, paragraful 29; a se vedea, de asemenea, Decizia *Jahnke și Lenoble împotriva Franței*, Cererea nr. 40.490/98, CEDH 2000-IX), este necesar a se constata că, în speță, Curtea de Apel Galați a respins recursul formulat de către reclamant împotriva hotărârii pronunțate în apel, fără să precizeze nici un motiv, și aceasta printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă.

34. Conform jurisprudenței Curții, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (Hotărârea *Helle împotriva Finlandei*, din 19 decembrie 1997, Culegere de hotărâri și decizii 1997-VIII, p. 2.930, paragraful 60).

În cauza de față, simplul fapt că instanța de recurs - Curtea de Apel Galați - a reamintit hotărârile adoptate în speță de către instanțele inferioare și argumentele în baza cărora acestea s-au întemeiat nu putea să o scutească de obligația de a examina problemele ridicate în recurs de către reclamant (paragraful 16). Aceasta s-ar fi justificat cu atât mai mult cu cât instanțele inferioare ale căror hotărâri au fost rezumate de către Curtea de Apel Galați ajunseseră la concluzii radical diferite, Curtea de Apel Galați fiind astfel la rândul său chemată să hotărască în ultimă instanță și să pronunțe o hotărâre definitivă și irevocabilă. În aceste condiții, Curtea nu poate subscrie argumentului prezentat de Guvern, conform căruia motivele pentru care curtea de apel a respins recursul reclamantului se regăseau în Hotărârea din 8 septembrie 1999, analizată în ansamblul său (paragraful 28). În orice caz, trebuie subliniat că instanța de recurs - Curtea de Apel Galați - nu numai că a omis să răspundă argumentelor invocate de reclamant în recurs, dar nici nu a indicat că și-ar fi însușit motivele prezentate de către instanțele inferioare (a se vedea, per a contrario, Hotărârea *Helle*, anterior citată, paragraful 56). Nimic din hotărârea curții de apel nu conduce la concluzia că aceasta și-ar fi însușit în mod real motivele pe care instanța inferioară, Tribunalul Brăila, și-a întemeiat soluția și că nu ar fi identificat vreun argument nou pentru a respinge această motivare (a se vedea, per a contrario, Hotărârea *Helle*, anterior citată, paragraful 59).

35. În consecință, și în ciuda faptului că Guvernul susține că datorită indicațiilor date de către instanțele interne reclamantului i-a fost restituit bunul, Curtea susține că dacă acesta și-a putut recupera o parte din bunul litigios, acest fapt nu se datorează recomandărilor Tribunalului Brăila - reluate de către Curtea de Apel Galați - cu privire la modul de contestare a deciziei administrative adoptate în baza Legii nr. 112/1995, ci faptului că reclamantul a recurs la o nouă procedură administrativă, instituită prin Legea nr. 10/2001.

36. În lumina celor de mai sus, Curtea apreciază că reclamantul este îndreptățit să susțină că hotărârea Curții de Apel Galați nu era suficient motivată și că cererea sa, în procedura de revendicare finalizată prin această hotărâre, nu a fost examinată în mod echitabil.

37. În concluzie, art. 6.1 din Convenție a fost încălcat.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție

38. Reclamantul susține că modul de soluționare a acțiunii sale în revendicare prin Hotărârea definitivă a Curții de Apel Galați din 8 septembrie 1999 reprezintă o atingere adusă dreptului său la respectarea bunurilor, în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1, care dispune astfel: Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

39. Guvernul consideră că viciul de procedură invocat de către reclamant, mai precis absența motivării hotărârii Curții de Apel Galați, nu reprezintă în sine o atingere a dreptului său de proprietate și că, în general, nu a existat o ingerință în dreptul său privind respectarea bunurilor, instanțele care au hotărât asupra apelului și a recursului împotriva Hotărârii din 24 februarie 1999 - prin care i se admisesse acțiunea în revendicare - nefăcând altceva decât să interpreteze dreptul intern.

40. Reclamantul contestă argumentele prezentate de Guvern. Acesta susține că măsurile reparatorii prevăzute de Legea nr. 112/1995 nu priveau decât bunurile care ieșiseră în mod legal din patrimoniul unei persoane, ceea ce nu se aplică părții din imobil cu destinație comercială, obiectul acțiunii sale în revendicare imobiliară. Reclamantul susține că astfel nu trebuie să i se reproșeze, așa cum a făcut Tribunalul Brăila, că nu a atacat decizia prin care Comisia a respins cererea lui de acordare de despăgubiri.

41. În observațiile complementare (ulterioare datei de 3 februarie 2004, dată la care Camera a declarat cererea admisibilă) Guvernul a accentuat schimbările în situația de fapt, survenite în ceea ce privește acțiunea formulată de reclamant în baza Legii nr. 10/2001, și arată că doar partea din imobil nerestituită încă, obiectul unui litigiu încă pendent în fața instanțelor interne (paragrafele 22-24 anterioare), continuă să reprezinte obiectul capătului de cerere întemeiat pe art. 1 anterior menționat. Guvernul menționează că naționalizarea bunului litigios a avut loc înainte de 20 iunie 1994, data ratificării de către România a Convenției și că, în consecință, reclamantul nu are un bun actual și nici o speranță legitimă, în sensul jurisprudenței constante a Curții [a se vedea printre altele cauzele *Gratzinger și Gratzingerova împotriva Cehiei* (decizie) (GC), nr. 39.794/98, paragraful 69, CEDH 2002-VII, și *Malhous împotriva Cehiei* (decizie) (GC), nr. 33.071/96, CEDH 2000-XII]. Cu titlu subsidiar, Guvernul afirmă că răspunderea sa nu poate fi angajată în baza art. 1 anterior menționat, având în vedere că partea nerestituită din imobilul moștenit de către reclamant este deținută de către Societatea Comercială M.

42. Curtea consideră că aspectele prezentate de Guvern în observațiile sale complementare țin mai mult de o excepție preliminară privind incompatibilitatea ratione materiae și ratione personae a acestui capăt de cerere cu dispozițiile Convenției. Fiind formulată pentru prima oară după decizia de admisibilitate a acestei cauze, o asemenea

excepție trebuie respinsă (a se vedea printre altele *Ceteroni împotriva Italiei*, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, Culegerea 1996-V, paginile 1.755-1.756, paragraful 19).

43. În orice caz, Curtea apreciază că, ținând cont de concluziile sale din paragrafele 36 și 37 anterior menționate, nu este necesar să analizeze și fondul acestui capăt de cerere [a se vedea, *mutatis mutandis*, printre altele, cauzele *Glod împotriva României*, Cererea nr. 41.134/98, paragraful 46, 16 septembrie 2003, *Laino împotriva Italiei* (GC), Cererea nr. 33.158/96, paragraful 25, CEDH 1999-I; *Zanghi împotriva Italiei*, Hotărârea din 19 februarie 1991, seria A nr. 194-C, p. 47, paragraful 23, *Eglise catholique de La Canee împotriva Greciei*, Hotărârea din 16 decembrie 1997, Culegerea 1997-VIII, p. 2.862, paragraful 50].

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

44. Conform art. 41 din Convenție, Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

A. Prejudiciu material și moral

45. Reclamantul solicită 53.720 dolari americani (USD), sumă care corespunde chiriilor pe care ar fi putut să le încaseze pentru partea din imobil cu destinație comercială între momentul respingerii acțiunii sale în revendicare prin hotărârea definitivă a Curții de Apel Galați și data la care i s-a restituit o parte a bunului în cauză, în baza Legii nr. 10/2001. Solicită de asemenea restituirea părții din imobil care nu a fost încă recuperată (paragraful 22), precum și plata chiriilor pe care le-ar fi perceput dacă ar fi putut să închirieze bunul începând cu data la care acțiunea sa în revendicare imobiliară a fost respinsă de către instanțele naționale.

De asemenea, solicită 8.000 euro (EUR), cu titlu de despăgubiri morale pentru neplăcerile și frustrările cauzate de către instanțele interne care au examinat acțiunea sa în revendicare imobiliară, încălcând drepturile sale la un proces echitabil și la respectarea bunurilor sale.

46. Guvernul consideră că reclamantului nu ar trebui să i se acorde nici o sumă cu titlu de despăgubiri materiale, având în vedere că nu a dovedit existența unui prejudiciu. Pe de altă parte, un litigiu opunând reclamantul unei societăți private este pe rolul instanțelor interne, care trebuie să determine cine este titularul dreptului de proprietate asupra părții din bunul litigios a cărui restituire a fost solicitată de reclamant (paragraful 24).

Referitor la prejudiciul moral, Guvernul apreciază că suma solicitată de reclamant este exagerată, mai ales având în vedere că din 2002 reclamantul se bucură din plin de dreptul său de proprietate asupra unei părți din imobil. Din punctul său de vedere, o eventuală constatare a încălcării art. 6.1 din Convenție ar constitui în sine o reparație echitabilă satisfăcătoare.

47. Curtea reamintește că o hotărâre prin care se constată o încălcare determină pentru statul pârât obligația juridică, cu privire la Convenție, de a pune capăt acelei încălcări și de a

elimina consecințele. Dacă dreptul intern pertinent nu permite decât o eliminare imperfectă a consecințelor acestei încălcări, art. 41 din Convenție conferă Curții competența de a acorda o reparație în favoarea părții vătămate prin actul sau prin omisiunea cu privire la care a fost constatată o încălcare a Convenției. Exercitându-și această competență, Curtea dispune de o anumită marjă de apreciere, adjectivul „echitabil” și fragmentul de frază „dacă este cazul” dovedind acest aspect.

Printre elementele luate în considerare de către Curte, atunci când se pronunță în materie, se numără prejudiciul material, mai precis pierderile efectiv suferite, rezultând direct din pretinsa încălcare, și prejudiciul moral, care reprezintă repararea stării de angoasă, a neplăcerilor și a incertitudinilor rezultând din această încălcare, precum și din alte pagube nemateriale [a se vedea printre altele *Ernestina Zullo*, Cererea nr. 64.897/01, paragraful 25, 10 noiembrie 2004].

48. De altfel, în cazul în care diverse elemente constituind prejudiciul nu se pretează la un calcul exact sau în cazul în care distincția între prejudiciul material și cel moral se realizează mai greu, Curtea le poate examina împreună (Cauza *Comingersoll împotriva Portugaliei*, (GC), Cererea nr. 35.382/97, paragraful 29, CEDH 2000-IV].

49. În speță, singura bază pentru acordarea unei reparații echitabile constă în faptul că reclamantul nu a beneficiat de o procedură echitabilă pentru a revendica partea din imobil cu privire la care comisia respinsese cererea de despăgubiri. Curtea nu poate în nici un caz să speculeze asupra modului în care ar fi fost finalizat procesul în caz contrar și nici asupra finalizării litigiului actual aflat pe rolul instanțelor interne, în cadrul căruia reclamantul solicită recunoașterea calității de proprietar asupra părții din imobilul în litigiu care nu i-a fost încă restituită; cu toate acestea, Curtea nu consideră ca fiind nerezonabil să susțină că, având în vedere absența echității în cadrul procedurii în revendicare imobiliară, finalizată prin Hotărârea definitivă din 8 septembrie 1999, reclamantul a suferit pierderea unei șanse reale [Cauza *Pelissier și Sassi împotriva Franței* (GC), Cererea nr. 25.444/94, paragraful 80, CEDH 1999-II, și *Crișan împotriva României*, nr. 42.930/98, paragraful 36, 27 mai 2003]. Pronunțându-se în echitate, așa cum se prevede în art. 41, Curtea acordă reclamantului suma globală de 5.000 euro pentru toate prejudiciile.

B. Cheltuieli de judecată

50. Reclamantul solicită plata a 477,65 euro, sumă care i-a fost necesară pentru a preveni și pentru a repara pretensele încălcări ale Convenției. Întemeindu-se pe un decont amănunțit și pe facturile corespunzătoare, reclamantul detaliază această sumă astfel:

a) 39,67 euro pentru cheltuieli de transport legate de recuperarea imobilului;

b) 18,52 euro pentru cheltuieli legate de notificarea autorităților administrative și a Societății Comerciale M. cu privire la restituirea imobilului său;

c) 392,82 euro cu titlu de onorariu al avocaților care l-au reprezentat în fața instanțelor interne;

d) 24,51 euro pentru cheltuieli legate de corespondență sa cu Curtea;

e) 2,13 euro pentru fotocopierea documentelor transmise Curții.

51. Guvernul nu se opune la plata acestor cheltuieli.

52. Curtea observă că aceste cheltuieli sunt justificate prin documente doveditoare. Analizând solicitarea reclamantului în lumina principiilor degajate din jurisprudența sa, Curtea consideră ca fiind rezonabil să-i acorde reclamantului în întregime suma solicitată, mai precis 477,65 euro.

C. Majorări de întârziere

53. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE:

1. hotărăște că a fost încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție;

2. hotărăște că nu este cazul să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul 1;

3. hotărăște că:

a) statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, suma de 5.000 euro (cinci mii euro) pentru prejudiciul material și moral, și 477,65 euro (patru sute șaptezeci și șapte euro și șaiszeci și cinci de cenți), cu titlu de cheltuieli de judecată, sumă ce urmează a fi plătită în moneda națională a statului pârât, la nivelul ratei de schimb aplicabile la momentul plății;

b) începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, aceste sume vor fi majorate cu o dobândă simplă a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale;

4. respinge celelalte capete de cerere de acordare a unei reparații echitabile.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 28 aprilie 2005, în aplicarea art. 77 alin. 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Bostjan M. Zupancic,

preşedinte

Vincent Berger,

grefier